

LIBER XVII.

De heresi Janseniana.

AD Calviniana dogmata declinasse Jansenium, ejusque aseclas, qui nullam activam indifferentiam in libero voluntatis arbitrio agnovere, sed passivam duntaxat, qua nemp̄ aut caritatis, aut cupiditatis impulsu humana voluntas absque electione, ac dominio hac illac abripitur; unicuique arbitror esse compertum. Iis itaque revindicis hic liber XVII. occupabitur, idque fiet duabus dissertationibus, quarum prior historicas, posterior vero dogmaticas complecti potest de Janseniana heresi disceptationes.

DISSERTATIO I.

De historia Janseniana.

DE Janseniana historia quatuor capitibus sequenti ordine pertractabimus.

CAPUT I.

De Jansenianae heresios auctoribus Bajo, Jansenio, & Quesnellio.

JANSENIO Michaelem Bajum præluisse, atque hujus reprobatas sententias e cineribus suscitasse, merito asseruit Rom. Pontifex Urbanus VIII. Utriusque autem errores a Quesnellio reculos, neminem latet. Itaque de Bajo primum, tum de Jansenio, ac Quesnellio dicemus.

PROPOSITIO I. Bajus inter alios errores etiam Janseniana dogmata circa libertatem arbitrii præformavit.

Prob. I. ex historia. Bajus enim Melini apud Belgas ortus ann. 1513. a Carolo V. regius sacrarum literarum professor an. 1550. institutus, ad annos ferme 40. sacras tradidit disciplinas, in quibus errores ab eo disseminari Tapperus primum, & Ravenstein observarunt, re etiam ad Belgii consilium delata ann. 1558. tum Fratres Minores 18. Bajanos articulos ann. 1560. Parisiensi Facultati exhibuere, que plerosque ut hereticos eos proscriptis ann. 1560. Anno sequenti apud Cardinalem Granvellanum accusatus est, sed indictum est utrique parti silentium a Pio IV. Rom. Pon. Redux a Concilio Tridentino, cui

LIB. XVII. DISS. I. CAP. I.

161

cui una cum Hesselio interfuit, typis mandavit opuscula de libero arbitrio, de caritate, de justificatione &c., unde collectæ sunt propositiones 76. quas ann. 1567. damnavit Roman. Pontif. Pius V. qui bullam suam matura deliberatione editam declaravit, contra Baji apologiam, & damnationem confirmavit an. 1579. Gregorius XIII. Is Lovaniū misit Franciscum Toletum S. J. Theologum, postea S. R. E. Cardinalem, cuius opera Bajus propositiones illas retrahavit. Anno 1586. vita functus est, atque post ejus obitum illius simul, & Jansenii propositiones, utpote affines, damnarunt Urbanus VIII. anno 1641. & Innoc. X. an. 1648. Ex his vero excitatibus per Bajum dissidiis, nihil incommodi Augustinianæ doctrinæ, sed auctoritatem potius præsidiumque accessisse alibi dictum est.

Prob. II. ex ipsis Bajanis articulis ab ecclesia proscriptis. Nam Prop. 39. ait: *Quod voluntarie fit, etiam necessitate fiat, libere tamē fit.* Prop. 62. *Sola violentia repugnat libertati hominis naturali.* Prop. 64. *Homo peccat etiam damnabiliter in eo, quod necessario facit.* Ex quibus constat, ad merendum vel demerendum in statu naturæ lapse non requiri in homine libertatem a necessitate, sed sufficere libertatem a coactione. Et prop. 52. ait: *Sententiam, que docet, Deum homini nihil impossibile precepisse, falso tribui Augustino, cum Pelagii sit.* Unde suam primam prop. *Aliqua precepta Oo. mutuam accepit Jansenius; ergo &c.*

PROPOSITIO II. Turpiter etiam erravit circa libertatem Jansenius.

Prob. I. ex historia, ex qua constat, Jansenium Leerdami in Batavia catholicis parentibus natum an. 1585. Lovaniū philosophicis, ac theologicis disciplinis dedisse operam. Doctoral Laurea insigitus an. 1617. ibidem sacras literas Jansenius professus est an. 1630. Et ab 1635. Irenensis episcopus creatus. Quo tempore opus, quod inscribitur *Augustinus*, extrema manu expolivit, se scriptaque sua, Romanæ Ecclesiæ judicio subjiciens. Quia de re summis laudibus extollitur a suis Apologitis, quasi virtus probitas sit certum catholice veritatis indicium. At etiā etiam in dogmate, præter Cyprianum, Ibam, & Theodorum Mopfueit, Hilarius quoque, Vincentium Lirinensem, aliosque Massilienses viros sanctissimos absque sanctitatis dispendio supra observavimus (1). Jansenii li-

Tom. II.

L

(1) Observat nosler Desiran. los theologos Jansenio addictos, extitisse Lovaniū nonnulli qui immensis, quas cognoverant Jan-

ber in lucem vix editus ab Urbano VIII. premisso examine proscriptus est ann. 1641. Subinde vero ex eo excerptas a Parisiensibus theologis quinque propositiones Innocentio X. Galliani Praesules exhibuere an. 1650. Discussa autem per biennium controversia, Innocentius X. declarans, nullum Augustinensi ac Thomistæ scholæ præjudicium afferri velle, samolas quinque propositiones damnavit an. 1653. Nos singulas recensebimus, ubi eas suo loco resellere curabimus.

PROPOSITIO III. Bajo, ac Jansenio cohæret Quesnellus.

Prob. I. ex rebus gestis. Quesnelli enim Lutetia natus an. 1633. Congregationi Berullianæ nomen dedit circa an. 1657. Edidit an. 1676. dissertationes ad opera S. Leonis M. a Lupo nostro confutatas, ac Romæ proscriptas. Spretis Congregacionis lute monitis, dimissoque habitu profugus factus est. Ann. 1699. novum Testamentum Gallice vertit, una cum reflexionibus moralib[us] in singulos versiculos: ibique Baji, ac Jansenii proscripta dogmata renovavit, ampliavitque errores ad propositiones 101. a Clem. XI. in Bulla Unigenitus an. 1713. iure proscriptas. Non enim ibi aliam gratiam, nisi efficacem agnoscit, ac talem quam nihil impedire possit, vel retardare; ergo &c.

Prob. II. ex ip[s]is damnatis articulis. Nam in primis 4., & in 38. & 39. docet, absque gratia victrici impossibilia esse divina præcepta. In 1. enim ait, *animæ, quæ gratiam amisit, nihil*

Jansenii virtutibus commoti, ni? Separamus ergo causam a non iudicabant, memoriam vi-
causa, Hippomensis non asperga-
ri in pace mortui dura materia-
lis hæresis (*causa terminata per*
prædicatio contradictionum) com-
memoratione turbandam esse.
Hæc ipsi ex pio affectu in virum
illustre facultatis nostræ mem-
brum. Sed quibus, subdit Desi-
rantius in suis Thesibus, re-
spondeo: Non minorem scholæ
nostræ erga integerrimum præsu-
lem stetisse semper & stare pie-
zatum, sed frustra esse pium,
cum noceas. Auctoritas nos Se-
dis Romanæ commovet. Interea
per latus Jansenii quid non pas-
sum querimur sensum Augusti-

nihil remanet, nisi generalem impotentiam ad omne opus ho-
num: Idem assertit in 2. 3. & 4. nec non in 38. ubi ait: Pe-
cator non est liber, nisi ad malum sine gratia; & in 39. ait:
Est capax omnis mali & incapax ad omne bonum. A prop. 9.
usque ad 14: nonnisi efficacem gratiam, eamque victricem, &
inimpedibilem agnoscit, ait enim art. 10. Gratia est operatio
manus omnipotentis Dei, quam nihil impediare potest, aut retar-
dere, & 13. Quando Deus vult animam salvam facere, & eam
tangit interiori sue gracie manu, nulla voluntas ei resistit, &
prop. 21. Gratia Christi est gracia fortis, suprema, invincibilis
ergo Quesnelli Bajo, Jansenioque cohæret.

CAPUT II.

De censuris latis adversum Bajum.

JANSENIANI, ne se prædamnatos in Bajo fateantur, hu-
jus doctrinam neque a facultate Parisiensi proscriptam, ne-
que Pii V. Greg. XIII. Urbani VIII. constitutionibus da-
mnata esse commentari sunt. Atque eorum Bullas, aut subre-
ptitias esse, aut iis propositiones illas non persistenti in rigore,
& proprio verborum sensu, vel dentique errasse Pontifices cri-
minantur. Sit itaque.

PROPOSITIO I. Parisiensis facultas Bajanæ assertiones repro-
hat.

Prob. I. ex historiis Rainaldo ad an. 1561., Pallavicino 1.
15. hist. Trid. c. 7, Seripando Card. O. N. qui in suis Comm.
recitat eandem censuram theologorum Parisi. II. Bajus ipse,
non solum ea de te acriter quesitus est in ep. ad P. Antonium
Sablonium; sed etiam notis apologeticis (a) censuram dispu-
xit. III. Patentur Janseniani, extare in archivis Facultatis
exemplar hujus censuræ, quæ nec casu, nec fraude in iis irre-
psit, alias reclamasset S. Facultas. IV. Cum F. Petrus de
Quercu, aliquie Minores Bajanæ articulos Facultati exhibuere,
S. Facultas eos improbat: vixit enim an. 1644. ne auderet
quicquam illos defendere, aut propagnare; ergo &c. V. Janse-
niani, utpote fei, nullam fidem merentur, dum factum ne-
gant sine tabulis, sine testibus &c. ergo &c.

PROPOSITIO II. Constitutiones Pontificum adv. Bajum non
sunt subreptitiae.

Prob. I. de Bulla Pii V. Cum enim Bajus edita apologia
L 2 Pium

(a) Inter ep. Seripanti.

Plum V. exorasset, ut ea perfecta decerneret, an Bulla legitima habenda esset, an subreptitia? Resp. Pius: Non sine matura deliberatione editam fuisse, & curasse ut libri, ipse propositiones, & scripta apologetica novo. & maturo examine expenderentur, damnationem confirmavit, imponens Bajo ejusque asseclis perpetuum silentium: ergo &c. II. Greg. XIII. Bullam Pii V. confirmavit, Urbanus autem VIII. utriusque. Si ergo postrema haec subreptitia non est, nec illa erunt. III. Idipsum probat noster Paludanus ex Brevibus, quæ Urbanus dedit annum 1643. ad Belgii gubernatorem, ad Archiepiscopum Mechliniensem, aliosque Episcopos Belgas, nec non ex libello Lovaniensem ad Urbanum, quo mandavit Rom. Pontifex ut Bullæ exemplar cum originali collatum ad Lovanienses dirigeretur; habet ergo haec bulla tot sue veritatis publicos testes, ait Paludanus, quot dictiones, syllabas, apices: unde damnata est haec propositio ab Alexandre VII. Bulla Urbanî VIII. in eminenti est subreptitia.

PROPOSITIO III. In Bulla Pii V. assertiones Baji, in sensu ab auctore intento, vere & proprie proscriptæ sunt.

Prob. I. Contendunt enim Baji apologistæ, in Bullæ PII apponendum esse comma post verba illa, *sustineri possent proprio verborum sensu*, non post ea verba *sustineri possent*, adeoque in sensu rigoroso ipsius Baji ejus propositiones *sustineri posse*. Atqui in archivio SS. Inquisitionis, ubi extat Bullæ autographum, comma illud apponitur post verba *sustineri possent*, ut testatur Card. de Lugo, qui die 26. Octob. ann. 1644. se virgulam illam posuit. verba inspicuisse resert, & constat ex alio exemplari ad fidem archetypi excluso, & Lovanium declarato per Toletum ann. 1580. item ex alio ann. 1644. per Sinichium ad Lovanienses missum; ergo &c. Quæ itaque a Baji apologistis proferuntur exemplaria aut MS. aut cusa, cum autographo non concordant ex dictis, adeoque rejicienda sunt.

Prob. II. ubicumque comma fuerit affixum, si propositiones reprobantur hic clausula, quamquam aliquo modo sustinere possent, intelligitur, quod licet aliquo sensu veræ aut probabiles forent, in sensu tamen proprio & obvio, maxime si indefinito pronuncietur, universalibus æquivalent, & falsæ dici possunt, si tales sint aliquo sensu. Ita, licet hæc Jansenii propositio: *Interiori gratia nunquam resistitur*, vera sit de gratia efficiaci, cum tamen indefinita prolata sit, in sensu obvio ab auctore intento, qui communis Gratia vocabulo uitetur, heretica est, & damnata. Imo, licet communior sensus sit vexatorius, ut cum dicitur; *Maria est Christipara*, quia tamen a profreste Nestorio usurpatur sensu non recto, ut significet,

Mariam purum hominem peperisse, ab Ecclesia hæc propositio proscripta est; ergo licet Bajanæ propositiones in sensu obvio, & communiori veræ essent, quia tamen indefinitæ sunt, & sensum hæreticum pati possunt, merito proscriptæ sunt.

Prob. III. ex definitionibus Facultatis Lovan. & Duacen., quæ illas in sensu ab assertoribus intento proscripta esse restantur in libro, qui inscribitur, *Æquitas censure*, tum ex Bajo ipso, qui tandem eos articulos improbat secundum bullæ intentionem, & sicut Bulla damnat.

PROPOSITIO IV. damnationi articulorum Baji nesas est refragari.

Prob. I. Ideo enim huic damnationi refragari posse contendunt apologistæ, quia Bullam, ajunt nonnulli, ab universalis ecclesia non fuisse acceptatam, atqui hæc ratio nulla est; ergo &c. Prob. min. I. enim Pontifícia decreta Christi ac Petri auctoritate sancta vim non habent ab acceptatione populorum. II. Bullam hujusmodi maxima catholicorum pars, celebrissimæ universitates, & Episcoporum conventus plurimi receperunt; ergo &c. III. Ideo tenuerunt refractarii proscriptas propria easdem esse prædicant cum Augustini doctrinis: sed iis opponitur Augustinus, cujus doctrina a Rom. Pontificibus summopere commendatur, dum Rajus ab iisdem prosternitur; ergo &c. Deinde *doctrina catholicorum*, ut ait S. Th. ab ecclesia auctoritatem habet, unde magis standum est ejus auctoritati, quam Augustini, vel Hieronymi &c. Hinc S. P. Serm. 132. ait, caussam Pelagianorum finitam esse, quia a Sede Apostolica rescripta venerunt: sed in caussa Rajana plura inde rescripta vereruntur: ergo &c.

Ob. I. In Bulla Urbani fit mentio libri Jansenii, atqui hic liber nondum fuerat Romam delatus ante nonas Martii ann. 1641. in quo Bulla data est, quæ nonnisi 13. Kal. Jul. 1643. pubblicata est; ergo est subreptitia. II. Testantur depurati Lovan. ab Urbano cautum fuisse, ne quis expresso nomine fugillaretur, atqui ibi nomen & liber Jansenii exprimitur; ergo &c. III. Urbanus intendit in sua Bulla confirmare Pii V. & Greg. XIII. constitutiones; cur ergo Jansenii librum adhuc sub praetate latentem in scenam prodere; ergo &c. IV. Ex interpositione commatis, atque ex Card. Granvellani epistolis, ac decreto Facultatis Lovan. constat, posse nonnullas prop. aliquo pacto suscineri in rigore, & proprio verborum sensu ab assertoribus intentio, quod etiam affirmat Ludov. Bail (a): ergo &c. V. Pius

L

& Gre-

(a) De Benef. Crucis art. 3^e

& Gregorius obscurissima decreta edidere, quæ varios sensus pati possunt; ergo &c. VI. Ea decreta Augustini doctrinam a R. Pont. firmatam eliminant; ergo &c. VII. Nec potest ex vaga illa proscriptio dignosci quænam sint hæreticæ, quænam suspectæ prop, ergo &c.

Resp. ad I. neg. min. Liber enim Jansenii editus est an. 1640, & Bulla Urbani an. 1641. pridie nonas Martii ab Incarnatione, idest an. 1642, juxta vulgarem computandi rationem: ita Bulla confirmationis Tridentinæ Synodi ad an. 1563. refertur, licet hæc absoluta sit an. 1564. Quod vero promulgatio Bullæ ad ann. proximum fuerit proregata, id ex indulgentia Pontificis factum est, qui experiri voluit, an Janseniani vellent aliquando resipiscere. Ad II. Resp. Deputatos Lovaniens, locutus fuisse de doctrina, non de persona, quam noluit Pontifex damnari, cum Bajus, & Jansenius Ecclesiæ judicio sese sponte subjecerint. Ad III. Resp. in ea confirmatione debuisse etiam Jansenii librum reprobari, in quo Baji errores innovantur. Ad IV. habes Resp. Prob. 1. & 2. Prop. 3. Ad V. neg. ant. Plures enim articuli iisdem Baji verbis exprimuntur: in horum verborum sensu damnantur, & ita perpetuo abolentur. Ad VI. neg. ant. Constat enim, hanc meram esse calumniam superiori cap. & c. 9. de H. P. (a) satis explosam. Ad VII. neg. cons. Ideo enim cuique non aptatur qualificatio, ut nullam quis audeat sustinere. Ita a Martino V. & Leone X. Wiclefi & Lutheri articuli in globo idest communi notatione proscripti sunt. Adverbium *respective* significat, quosdam articulos, qui, si solitarie inspiciantur, videntur probabiles, attenta connexione doctrinæ esse rejiciendos.

C A P U T III.

*De aliis Constitutionibus adversus Jansenium,
& Quesnellium.*

PRÆTER supra memoratam Urbani VIII. Constitutionem alias Constitutiones ediderunt data opera Rom. Pontifices, quibus Janseniana causa penitus finita est. Sit itaque

PROPOSITIO I. Innocentius X. & Alexander VII. Jansenianam hæresim proscriptere.

Prob. ex rebus gestis. Cum enim Urbana Constitutione nulla cuique inureretur censura, quidam novitatis studiosi Bajanos errores, quos Jansenius in suo libro exposuerat, in ipsa Univer-

(a) Apud. Autorem l. II.

Universitate Parisiensi propugnare coeperunt: unde plures insurrexerunt sacrae Facultatis theologi, qui famolas quinque propositiones notarunt, eaque 85. Gallicani Præfules an. 1650. Innocentio exhibuere. Is pro illarum examine specialem instituit Congregationem, ubi discussa per biennium controversia, Innocentius X. Constitutionem emisit, quæ incipit: *Cum occasione*, ubi 5. Jansenii propositiones proscriptæ sunt. Hanc ut eluderent Janseniani clamarent, a se quoque rejici damnatas 5. propositiones, non tamen Jansenii sensum, qui ex ejus volumine explicantur erat, adeoque ad regulam critics exigenda esse decreta Rom. Pontificis, in rebus facti, errandi periculo obnoxii. Huic Noyatorum effugio occurrentis Rom. Pontifex Alexander VII. aliam edidit Constitutionem 16. Octobris 1656., qua non solum Constitutionem Innocentii confirmavit, verum etiam alia Constitutione an. 1664. formulam juramenti præscriptam ab omnibus Ecclesiasticis præstandi, excerptas fuisse propositiones ex libro Jansenii, & in sensu ab auctore intento damnatas. Hanc Constitutionem Lud. XIV. sua auctoritate firmavit.

Tum Janseniani alii abnuentes in exilium abidere, alii Formulario simile subscrysere, tati, religiosum circa damnatas propositiones servandum esse silentium. Exorta subinde ea de re etiam per Belgium dissidia, opportune compescuit Innoc. XII. die 6. Februarii ann. 1694. edita Constitutione, qua declaravit, propositiones ex libro Jansenii excerptas a suis prædecessoribus fuisse damnatas in sensu obvio, quem *ipsam* *propositionum verba præferunt*, vetans, ne quis invidioso nomine Jansenismi traduceretur, nisi legitime constaret, aliquam ex his Prop. docuisse. Quare doctrinam de gratia per se efficaci Lovanienses, Augustiniani, Thomistæ, aliquæ invictè propugnant, eamque tenuit, & commendavit Rom. Pon. Clem. XII. Imo Thomistas a Jansenianis toto celo distare scribunt. Annatus, Dechampsius, aliquæ Moliniani.

PROPOSITIO II. Baji, Jansenique errores a Quesnello renovatos Clem. XI. proligavit.

Prob. I. ex Prop. 3. c. 1., ubi errores Quesnelli recensentur circa libertatem arbitrii, nec non ex Constitutione Clem. XI., quæ incipit: *Unigenitus*, quæque illos errores n. 101. damnavit.

Prob. II. ex iis, quæ post Bullæ editionem evenere. Ea enim annuntiata Universitati Coloniensi an. 1715. concordi doctorum approbatione recepta est, theologicam cathedram moderante Nicolao Girchen cl. Ord. N. Scriptore. Eodem anno eidem subscrysere Lovaniensis Academia, & anno præcedenti Duacensis. An. 1716. eadem excepit Universitas Salmanticensis.

In Italia vero, Germania, Hispania, & Lusitania singuli eam probarunt. In Belgio etiam probarunt Episcopi Namurci, Remundiæ, Gandavi, Antuerpiæ, Tornaci &c. in Gallia 120. Episcoporum mandata ea de re prodierunt. Recepta tandem Clementina Constitutio est ab omni catholicorum ordine, paucis refractariis exceptis. Ex hac autem, aliisque Rom. Pont. Constitutionibus nihil incommodi Augustinianæ, aut Thomistice Scholæ emerit: nam præter Benedictum XIII. earum tranquillitat consuluit Clem. XII. Brevi: *Apostolicae Providentie die 2. Octobris 1733.*, quo redarguntur ii, qui etiam nunc contendunt Constitutione illa doctrinam SS. Augustini, & Thomæ esse perstrictam. Deinde vetat, ne quis audiat non tam aut censuram ullam Theologicam scholis diversa sentientibus inurere (1).

C A P U T IV.

Quibus momentis Romani Pontificis judicium de factis dogmaticis infallibile demonstratur.

NOT. I. facta ista, quæ non doctrinam in se, sed ut pro latam ab homine, vel scriptis expressam attingunt, v. g., an Sabellius negaverit pluralitatem personarum in Deo? Facta hæc, inquam, alia personalia esse, alia dogmatica: illa personam tantum speciant, e. g., num Arius verbi divinitatem impugnaverit? Illa simul cum dogmate conjuncta sunt, e. g., Verbum non est homoousion in sensu Sabellii. Sic in causa Jansenii tria queri possunt. I. An quinque Propositiones hereticum continent? II. Num Jansenius earum sit auctor? III. An iure proscripta fuerint in sensu, quem præseferunt in libro Jansenii? Prima est quæstio juris, sive de puro dogmate: secunda est quæstio facti personalis; tertia est quæstio facti dogmatici.

Not. II. Romanum Pontificem, eique conjunctam Ecclesiam circa primam, idest circa dogma, errare non posse conveniunt nobiscum Janseniani. De secunda non agitur, nec quidam Ecclesia interest, an libri, qui *Augustinus* inscribuntur, sit auctor Jansenius, an San-Ciranus, an alias quispiam? Dicimus tamen, Ecclesiam, dum vi indefectibilis luminis judicat, illum esse damnandum, hunc prohibendum, non falli, sicut nec fallitur

(1) An huic decreto parue: ejusque libros de Th. disciplinis nuperus auctor Jansenistæ nisi tot convicis laceressit, ipse redivivi, qui auctorem nostrum, viderit.

tur Philosophus, dum ex generalibus principiis, atque ex ideis rerum, absque erroris periculo judicat, hunc esse hominem, illum lapidem. Ad facta dogmatica quod attinet dicimus, Romanum Pontificem absque erroris periculo de iis pronuntiare, & definire posse: & librum, ex. gr., Jansenii quinque propositiones continere, & eas hereticas esse in sensu Jansenii, nempe secundum doctrinam ab eo traditam in libro qui *Augustinus* inscribitur. Idem de Bajo, ac Quesnello judicium esto. Sit itaque

PROPOSITIO. Judicium Romani Pontificis de factis dogmaticis nuper expositis esse infallibile pluribus momentis potest ostendit.

Momentum I. Ex scripturis. Jo. 21. ait Christus Petro: *Pasce oves meas*, atqui bonus pastor deber, nedum herbas ab herbis secernere, sed etiam gregem a soxiis pascuis arcere; ergo Romanus Pontifex, cui dominici gregis cura commissa est, nedum inter herbam & herbam distinguere debet, id est inter dogma catholicum, & hereticum, sed etiam inter pratum, & pratum, id est inter librum & librum, ubi herba, id est dogmata continentur; ergo non solum definire potest, propositionem aliquam in se esse hereticam, sed tales esse, ut traditur in hoc, vel illo libro. II. Matth. 16. habetur: *Tu es Petrus*. & portæ inferi non prevalebunt adversus eam, id est, nec vi persecutionum, nec falsis dogmatibus, sed ex hoc sequitur, summum Pastorem in definitione dogmatum falli non posse; ergo &c. III. Deut. 17. habetur: *Si ambiguum apud te judicium esse perspiceris, venies ad sacerdotes, & ad judicem, qui indicabunt tibi judicii veritatem*; atqui ea lex etiamnum viger, & ad perfectum Ecclesiæ regimen deber esse unus ac supremus judex; ergo, cum ambiguum judicium fuerit de quinque Jansenii propositionibus, & in Galliis, in Belgio, & ubique adiverimus inter portas verba Judicium variari; ventum est ad judicem, qui fuit illo tempore Innocentius X., Alexander VII., Innocentius XII., & Clemens XI., quinque propositiones illas damnarunt, & damnatas esse in sensu Jansenii declararunt; ergo indicarunt judicii veritatem.

Resp. Janseniani: Romanum Pontificem non esse legitimum hujus controversiae judicem, sed universam Ecclesiam, ad quam jure ipsi appellarent ad futurum nempe generale Concilium in causa Jansenii. Sed plane falluntur. I. Enim hæc ad futurum Concilium appellatio adversatur Ecclesiæ praxi. Ut enim Augustinus observat lib. ad Bonif. c. ult. rarissima hereses extiterunt, quibus damnatis congregacione Synodi opus fuerit, Pelagianos enim damnavit Innocentius & Zosimus, Berengarium Leo IX., Gilbertum Porretanum Eugenius III., Bajum Pius V. &

DE THEOLOGICIS DISCIPLINIS

V. & Urbanus VIII. Deinde hæc appellatio in causa Jansenii, aut Quesnelli locum non habet: siquidem judicium Romani Pontificis circa Bajum, Jansenium, & Quesnellium, si paucos refractarios excipias, ab universa Ecclesia receptum est, ut supra ostendimus Cap. 2. & 3., atqui juxta recentiores Gallos non licet appellare a Pontifice, quando major Ecclesiarum pars accedit decretis Romani Pontificis; ergo &c.

Momentum II. Ex vetustissima Ecclesiæ praxi, quæ hæreticos damnavit, numquam quæstione facta a quæstione juris distincta. In Ephesino Concilio sess. 1. legitur: *Anathematisamus Hæreses Arii, Nestorii, Eunomii, & eorum, qui dicunt, carnem Christi fuisse e celo.* Constantinop. primum imperavit Theodoreto, ut doctrinam, & Nestorium ipsum damnaret. Martinus V. statuit, non solum hæreses, sed personam quoque, ac liberos Joannis Us & Wiceli esse damnatos; ergo &c.

Momentum III. Ex factis dogmaticis Janseniano similibus. I. Enim, an in tribus Capitulis, idest in scriptis Theodori Mopsuesteni, Theodoreti, & Iba epistola contineatur hæresis Nestorianæ, quæstio est facti dogmatici, de qua anceps fuit ipse etiam Vigilius Papa; & tamen tria illa capitula damnata sunt a V. Synodo, a Vigilio ipso, a Pelagio, & Joanne III. ut Norisius ostendit. Atqui trium capitulorum damnatio non personas, excepto Mopsuesteno, directe spectat, sed doctrinam, ut constat ex can. 12., 13., 14.; ergo a pari. II. In Synodo Lateranensi damnati sunt Cyrus, Sergius, Pyrrhus, ex temerariis ipsorum scriptis, & una cum omnibus impiis eorum conscriptis, usque ad unum apicem anathemate percussi sunt can. 18.; ergo &c. Vide Tournelyum de Eccl. q. 5. art. 53.

Momentum IV. Ex ratione. I. Rom. Pontifex infallibilis est in canonizatione SS. (1) atqui hæc est factum dogmaticum; ergo

(1) De Romani Pontificis infallibilitate circa SS. canonizationem egregie pertractavit immortalis mem. Benedict. XIV. Tom. 1. Lib. 1. c. 42., 43., 44., præfertim vero cap. 45. Ubi productis pro negativa sententia testimoniis D. Thomæ, Cordubensis, Suarezii, Vasquez, Marchesi, Bannes, Salmanticensium &c., pro affirmante

Verricello, Castellino, Arriaga, Tannero, Turriano, Valentia, a Castro, Card. a Lanza, aliisque. Nec non utriusque partis momentis ad trutianam revocatis, tandem concludit, utramque opinionem in sua probabilitate esse relinquendam, usquequo Sedis Apostolicae judgmentum accedat. Quia scimus quidam, inquit, de fide esse, quod dicitur.

ergo &c. maj. alibi ostendemus. Prob. min. Sicut enim dogma est, hanc propositionem esse hæreticam, factum vero dogmaticum, hanc hæresim hoc libro contineri, ita dogma est, sanctos cultu dignos esse post mortem, factum vero, hunc vel illum sanctum esse; ergo &c. II. Librum a Spiritu S. dictatum esse canonicum dogma est, & hunc librum, ex. gr., Judith esse a Sp. S. dictatum, est quæstio facti dogmatici, sed si in hac definienda Ecclesia errare posset, non potuisset Gelasius, aut Trid. Syn. Sess. 4. decernere, hunc librum esse Canonicum; ergo &c. Refp. Janseniani, decretum illud firmari veterum traditione. Bene habet. Atqui traditione etiam & scripturis constat, dari liberum arbitrium, ex quibus, oblatio sibi Jansenii libro, potest R. Pont.

sanceti sunt colendi, ut definitum est in Conciliis generalibus C. P. I., Chalced. Niceno II. & Trid. sess. 25. Scimus, sententiam a summō Pontifice in canonizatio-ne SS. prolatam esse definitivam, ad universam Ecclesiam pertinere, & errori esse non posse obnoxiam, ob specialem Spiritus S. afflatum: attamen, cum agatur de dogmate fidei statuendo, sedis Apostolice summi Pontificis judicium expectandum esse censemus. Eo magis cum tot viri docti, & Pontificis auctoritatibus, sacerdotes, sanctorum quidem cultum inter fidei dogmata recenserent, sed simul afferunt, de fide non esse bunc aut illum canonizatum esse sanctum. Fatenetur sane corde & animo, obteneret perdam esse sententie Papa definiti, bunc aut illum esse sanctum, sed una secularent, eandem definitionem non proxime, verum reductive tantum ad fidem speculative. Itaque ut tantæ quæstiōni finem denique imponamus; si non hereticum, temerarium tamē, in SS. injuriosum, favorem hereticis negantibus auctoritatem Ecclesiæ in canonizatio-ne sanc-

Pontif. judicare irrefragabili iudicio, sparsam in libro ipso doctrinam esse libero arbitrio contrariam; ergo &c. III. Potest Ecclesia aliquam propositionem damnare ex obvio illius sensu; ergo potest etiam ex obvio illius sensu de doctrina alicuius libri iudicium ferre. IV. Non minor esset occasio subversionis fidelium, si Ecclesia definitet falsam propositionem ut veram, ac esset, si haereticum librum, ut catholicum approbare; ergo, sicut per Jansenianos in primo casu Ecclesia non fallitur, ita nec in secundo. Confirmatur ex doctrina Cleri Gallicani, qui, cum in Ep. ad Innocent. X. data ann. 1650. ab Episcopis 35. declarasset, maiores causas ad sedem Apostolicam referre solemnam esse Ecclesie morem, rogavit, ut firma de 5. Prop. sensu prolatâ sententia, Ecclesie tranquillitatem restituueret. Damnatis vero 5. Prop. eodem modo ab Innocentio X. heresim Pelagianam oppositam esse damnatam, ac olim Innocentius I. heres. Pelagianam damnavit, gratulatus est per epistolam datam ann. 1653. Insuper ad Pontificem scribens anno 1654. declarat: Propositiones illas esse Jansenii a S. sua damnatas disertis verbis. Quam enim novam doctrinam sub specie veteris inducebat (Jansenius) necesse fuit, ut Apostolica Sedes ex antiqua traditione refelleret. Cumque Janseniani Innocentii rescriptum eludere tentarent celebri distinctione questionis juris & facti, Galli Episcopi Synodali Epitola ad Alexand. VII. declararunt: Doctrinam Jansenii, quam opere suo ille explicavit, in propositionum confixarum materia, pontificia Constitutione fuisse damnatam. Confirmatur II. ex ipso Jansenio, qui c. 9. libri proemialis ait. Quidquid ab ista Petri Cathedra ... prescriptum fuerit, hoc teneo, quidquid damnatum danno, atqui damnavit Ecclesia quinque propositiones; ergo &c. Confirmatur III. ex Arnaldi, Vallonii, aliorumque confessione, qui docent, quædam esse facta, que spectant ad traditionem, circa quæ Ecclesia est immunis ab erroris periculo, quia dicit non posse, hujusmodi facta non esse revelata, cum habeant cum perpetua traditione vinculum connexionis, atqui est in Ecclesia constans traditio circa libertatem, & gratiam, a qua nata deflectat Jansenius debet agnoscer. Ecclesia magistra veritatis, ergo &c.

Ob. I. Rom. Pontificem in quest. facti ertare posse tradunt Turrectemata, Bellarminus, Petavius, aliqui scriptores; ergo &c. Resp. dist. ant. In quest. facti dogmatici, neg., facti personalis, subdist. In iis, in quibus crimen personæ tribuitur ex sola hominum relatione, ut latroni ex depositione testimoni, conc., in quibus etiam naturalis evidentiæ locum habet, ut dum attente librum legens in eo video propositionem expresse conscriptam, neg. Sicut enim iudex evidentiam habet de la-

tronis homicidio, si videat illum vulnera infligere, ita habet Ecclesia evidentiam, quinque propositiones esse in Jansenio, si librum viderit, assiduoque examine cribraverit. Deinde huic definitioni: 5. Propositiones in sensu, quem habent damnato, exceptæ sunt ex libro Jansenii, non assentimur assensu naturali, sed fidei, ob haereticum sensum iis haerentem, quem tales esse definit Ecclesia ex dogmate in talium verborum significacione contento, quia ex eo libro derivatae creduntur, nedum quoad verba, sed etiam quoad sensum verbis expressum; ergo ad summum Ecclesia errare posset in facto historico, id est num liber a Jansenio conscriptus sit? Sed hoc supponit ex nomine auctoris; ergo &c.

Ob. II. Innocentius X., & Alexander VII. 5. propositions damnarunt ex sola relatione quorundam Episcoporum Galliarum; ergo erravit ecclesia errore facti. Resp. neg. ant. Nam post eam relationem diligentia adhibita est, qua major desiderari non poterat, ait Alex. VII., ac libri Jansenii per biennium maturo examine iustificati sunt. Vide Prop. I. c. 3.

Ob. III. Inverisimile est, Rom. Pontifices Jansenii librum mole vastum potuisse scrutari; ergo &c. Resp. neg. ant. Non enim plura scripsit Jansenius, quam Aug., cuius doctrinam de gratia probat Ecclesia. 2. Jansenii sensus de arbitrio perempto sponte erumpit. 3. Biennio opus Jansenii a Theologis discussum est, nec totum opus censura illa spectat, sed 5. Propositiones.

Ob. IV. Jansenii sensus ex regulis critices est expiscandus, non secus ac aliorum liborum; ergo &c. Resp. neg. ant. Arts enim critica regulas tradit ad judicandam germanitatem, etatemque scriptorum, non veritatem & doctrinam. Illam enim ab eruditione scriptorum, hanc a Rom. Pontifice debemus exquirere.

Ob. V. Distinctio facti personalis, & dogmatici scholasticorum commentum est, veteribus Theologis incomptum; ergo rejicienda est. Resp. I. neg. ant. Traditur enim in terminis a Clero Gallico in libro Relationem Oe. ante annos plures conscripto. Resp. II. dist. ant. Est incomptum quoad verba, conc. quoad rem, neg. Nam quovis Ecclesiæ seculo haereticorum libri, eorumque doctrina proscripta est, Resp. III. neg. cons. Nam quævis haeresis novas intulit questiones & vocabula, quibus fides defenditur.

Ob. VI. Factum istud novum est, nempe saeculi XVII., ergo &c. Resp. dist. maj. novum est relate ad libri scriptiōnem, & prop. enuntiationem, conc., relate ad fidei doctrinam, neg. Qualibet enim haeresis eo sensu nova fuit, cum primum prodiit, sed vetus etiam fuit, quia repugnans dogmatibus anti-

antiqüissimis ab Ecclesia implicite, vel explicite creditis jure proscripta est.

Ob. VII. Vigilius Rom. Pontifex tria *Capitula* probavit, atqui hæc postea damnavit V. Synodus; ergo aut Vigilius, aut V. Syn. erravit circa factum dogmaticum. Resp. I. retorquo argumentum. Judicium enim Rom. Pontificis & V. Synodi de tribus capitulis irrefragabile est; atqui illud versatur circa factum dogmaticum; ergo Ecclesia est infallibilis in factis dogmaticis. Resp. II. neg. maj. Anceps quidem fuit Vigilius circa damnationem trium capitulorum veritus, ne contra definitionem Syn. Chalcedonensis Theodoreetus, & Ibæ e sedibus turbarentur; ad quas eos restituerat S. Synodus. Ubi vero Vigilio competitum fuit, a V. Synodo pronunciatum anathema contra scripta, non contra personas Ibæ, & Theodoreti, tum Vigilius Synodum simul, & trium capitulorum damnationem confirmavit.

Ob. VIII. Sicut olim instituta est questio, an hæretis Monothelitarum contineretur in Honorii Epistolis, ita & nunc queritur, an sensus hæreticus s. Prop. continetur in libro Jansenii, atqui in 1. questione erravit S. Synodus; ergo & in 2. Rom. Pontifex. Resp. I. Pavinius, Baronius, Binius, aliquæ acta VI. Synodi fuisse falsata, in quorum sedentia neg. min. Non enim VII. Synodus Honorio dixit anathema, id enim non prætermisset Theophanes, & Greg. Monachus, qui VI. Synodi acta exscribentes hujus damnationis non meminere. Resp. II. neg. min. Nam VI. Synodus Honorium damnavit non ut hæreticum, sed ut improvidum; quia fovendo amicitiam cum Sergio, hæresi Monoth. quodammodo indulserit. Resp. III. Turretinæ, VI. Synodum errasse errore facti, ex falsis rumoribus, non ex diligenti Epistolarum discussione. Nam in earum altera de duplice voluntate altum erat silentium, in alia horratur Ser. Rom. Pontifex, ut devitet vocabuli novitatem, neutra ergo sensum Honorii potuit demonstrare, unde sequitur ad summum errare potuisse Ecclesiam in facto Jansenii, si judicium pronouciasset ex sola quorundam Episcoporum relatione, quo casu factum historicum esset, non dogmaticum.

Ob. IX. Hæc locutio: *Quinque propositiones hereticæ damnatae sunt in sensu Jansenii*, his æquivalent: *quinque propositiones sunt hereticæ*, & *quinque propositiones sunt in libro Jansenii*, quarum prior est purum dogma, altera purum factum; ergo judicium de secunda incertum est; etiam prout prima conjugitur, quidquid enim de se dubium est, ubicumque ponatur, dubium est.

Resp.

Resp. neg. cons. I. enim etiam de paro facto, quod non pender ab hominum relatione, quale est, in hoc libro, quem omnes legere possunt, contineri hæreticam propositionem, est infallibile judicium Romani Pontificis, maxime si proponatur fidelibus credendum, aut jurandum: deinde, licet factum certo definiti non posset solitaria & divisim; potest tamen, si cum dogmate conjugatur, ut si dicam: *Christus non est Deus & homo*, in sensu Nestorii, hæc Prop. æquivaleret his duabus: *Christus non est Deus homo*, & *Christum esse Deum hominem negavit Nestorius*, sed quia prior propositio dogma fidei est, secundum doctrinam Nestorii, non debet utraque solitarie accipi, sed conjunctim; & hoc pacto est dogma ab Ecclesia proscriptum:

Quæres: quid sentiendum sit de obsequioso silentio defensoribus, de iis nempe, qui formulario subscribunt simulationem, & hypocrisi? Resp. Eos detestabili perjurii crimen sese obstringere, ac jure ab Arnaldo ipso reprehendi. Hi quippe errorum obtendunt ex falsa opinione, quod Ecclesia in causa Janseniana erraverit errore facti, atqui hoc ex dictis falsum est; ergo &c. Deinde Alexander VII. veram & totalem obedientiam requirit, omnem restrictionem vetans; ergo perjurii crimen se ostringunt, qui obsequioso silentio Formulario simile subscriptiunt:

DISSERTATIO II.

De Janseniano dogmate.

PROSCRIPTÆ hæreös characteres hoc loco investigamus, tum ab ea toto calo distare Augustinianum de divina gratia systema, & quinque Jansenii propositiones jure ab Ecclesia proscriptas esse demonstrabimus (1).

CA-

(1) Quæ infra ex cl. auctore subjiciimus, non ex libris de Theologicis disciplinis, sed ex ejus Augustiniano Syst. vindicato magna ex parte sunt a nobis excerpta, ut scias, hoc opus præsertim tibi esse consulendum, si quid a nobis hoc loco minus perspicue fuerit expressum.